Cana asobnaha numaru 20 hr.

Przesyłka opłacona ryczałtem

Nr. 17. Wilnia, Niadziela 28 Krasawika 1929 h. Hod V (XIII).

BIEŁARUSKAJA KRYNICA

PALITYČNAJA, HRAMADZKAJA I LITERATURNAJA HAZETA.

Adres Redakcyi i Administracyi: WILNIA, LUDWISARSKAJA 1-19. (Wilno. Ludwisarska 1-19) Redakcyja adčyniena ad 9 hadz. ran. da 4 hadz. wieč.

„Bieł. KRYNICA" kaštuje na hod—10 zał., na paŭhoda—5 zał., na 3 miesiacy — 3 zał., na 1 miesiac — 1 zał. HAZETA WYCHODZIĆ RAZ U TYDZIEŃ.

Cana abwiestak: na 1-šaj staroncy 60 hr., 2 i 3 — 50 hr., na 4-aj — 40 hroš. — za radok drobnaha druku ŭ adnej pałoscy

ŠKOLNY ŚPIS DZIACIEJ.

U miesiacy lutym s. h. byŭ robleny pa ŭsim krai śpis dziaciej, jakija radzilisia ŭ 1916—1928 h. h. i tych, z radziŭšychsia ŭ 1929 h., jakija majuć 1½ mies. Značyć takich dziaciej, jakija ciapier chodziać u škołu, abo buduć chadzić. Hety śpis byŭ robleny na toje, kab wiedać, kolki jość dziaciej, da jakoj jany naležać narodnaści— kab pawodle danych śpisu prywiaści ŭ paradak škołnuju sprawu ŭ celym krai.

Jaki rezultat hetaha śpisu byŭ pa ŭsich biełaruskich wajawodztwach — my nia wiedajem. Cikawa, što „Dziennik Wileński" paśpiašyŭsia apublikawać rezultaty śpisu tolki Wilenskaha wajawodztwa. Woś-ža pawodle hetaha śpisu lik dziaciej uwa ŭsim wajawodztwie wynosić 335.864 duš, pry hetym pawodle mowy, jakaja užywajecca ŭ chacie (język ojczysty), dzieci dzielacca byccam tak: polskaja — 189,017 dziaciej, biełaruskaja — 91,252, žydoŭskaja — 22,926, litoŭskaja — 16,254, rasiejskaja — 11,912, usie inšyja — 4,603. „Dzien. Wil." piša, što heta maje być apošni i praŭdziwy rezultat nacyjanalnych adnosim u Wilenskim wajawodztwie.

Ci heta tak?

Pieradusim hety rezultat nia jość apošnim, tak jak jon nia jość pieršym. Polskija ŭłady ŭžo nia raz rabili takija śpisy i nam zdajecca, što buduć rabić jašče šmat razoŭ. Bo treba wiedać, što polskija ŭłady robiać hetyja śpisy nia z tej me taj, kab zaraz-ža pačać prawodzić niejki školny plan i dać nacyjanalnym mienšaściam usio toje, što im u sprawie školnictwa sprawiadliwa naležycca, ale na toje, kab dawiedacca, kolki i dzie jość świedamych Biełarusoŭ i Litwinoŭ i kab pawodle hetaha pakirawać školnuju, aświetnuju palityku. Kažam — školnuju palityku, bo pryhladajučysia na miascoch, jak polskija ŭłady prawodziać u našym Krai aświetu, my pryšli da prakanańnia, što hetakaja systema prawodžańnia aświety maje palityčnyja mety. Kab polskija kiraŭničyja kruhi chacieli sapraŭdy ščyra padyści da školnictwa i dać nacyjanalnym mienšaściam rodnuju školu, to ŭžo zrabili-b heta daŭno. Urad dobra wiedaje ŭ jakoj hminie, u jakoj wioscy užywajecca biełaruskaja mowa i pawodle užywańnia hetaj mowy pawinny zakładać i školy. Ale hetaha nia zroblena i hetym samym nia wykanana toje prawiła, što aświeta maje być u rodnaj mowie

Apračа hetaha, pawodle apošniaha śpisu, biełaruskich dziaciej jość 91,152. Kali adkiniem lik tych dziaciej, jakija jšče ŭ školu nia chodziać, to astaniecca kala 40—50 tys. dziaciej. Ličačy pa 50 dziaciej na školu, treba było-b adčynić ad wosieni h.h.kala 800—1000 biełaruskich škoł. Heta pawodle ŭradawaha śpisu! Ale ci hetyja školy buduć adčynieny? Nam zdajecca što i pry ciapierašniaj polskaj unutranaj nacyjanalnaj palitycy ad polskaha ŭradu spadziawacca na wialikija źmieny da lepšaha niama jak. Ciapierašni premjer Świtalski, jašče buduču min. aświety, z sojmawaj trybuny zajawiŭ, što jon staić za utrakwistyčnyja (dwumoŭnyja: biełaruska-polskija)školy, a min. Čerwinski jość pad upływam premjera Świtalskaha, i peŭnie-ž budzie prawodzić palityku swajho šefa. Dyk z hetaha śpisu možam spadziawacca adčynieńnia niekulkich utrakwistyčnych školaŭ, dzie biełaruščyna budzie tolki na pakaz, a wučycielami buduć Palaki.

Ale nas cikawić tut jašče pytańnie inšaje: ci hety śpis byŭ praŭdziwy?

Pawodle tych wiestak, jakija dachodziać da nas z wioski, a tak-ža pawodle wynikaŭ śpisu my možam śmieła ćwiardzić, što jon nie ŭ paradku. Bo spytaacca tolki, chto rabiŭ hety śpis? — rabili jaho tyja-ž polskija nastaŭniki — ŭradoŭcy, jakija až dryžać, kab tut, kryj Boža, jak jany kažuć, nia była „niejkaja Białoruś" i kab ich nia prymusili wučycca biełaruskaje mowy. Wiedama, što takija śpisoŭščyki, majučy pry hetym instrukcyju kirawacca tak, jak im pakažacca „lepš" — kirawali ŭsio tak, kab Palakaŭ było bolej.

Nam zdajecca, što tahdy tolki śpis byŭ-by sprawiadliwy, kali-b pry hetym byli spoŭnieny dwa warunki: 1. kab mowa biełaruskaja była zraŭniana ŭ prawoch z polskaj mowaj, a heta zatym, kab naš wiaskowiec nie hladzieŭ na mowu biełaruskuju, jak na niešta horšaje, mieniej karysnaje i nižejšaje za mowu polskuju i 2. kab u ciapierašnim pałažeńni pry takim śpisywańni było dwuch čaławiek: adzin Biełarus, a druhi Palak. Tady tolki, kali-b mowa biełaruskaja pierastała być u „biazpraŭnym" pałažeńni, u jakim jana ciapier znachodzicca i kali-b dana była mahčymaść swabodna wykazać swajo prakanańnie, tady tolki hety śpis byŭ-by praŭdziwy.

Razważajučy dalej praŭdziwaść hetaha śpisu my pawinny źwiarnuć uwahu na adnu wažnuju akaličnaść: pry śpisie — pawodle taho-ž „Dzien. Wil." była prapuščana rubryka wierawyznańnia. Čamu heta? Ci tolki dziela raŭnadušnaści adpawiednych uładaŭ da relihijnych spraŭ? Nam zdajecca, što nie. Sprawa ŭ tym. što falšywaść śpisu roblenaha ŭ 1921 h. wykazywana była najbolš na tej padstawie, što wialikuju častku prawasłaŭnych Biełarusaŭ zapisali tady ŭ Palaki.

Wyjšła tak, što ŭ Polščy jość sotki tysiač prawasłaŭnych Palakaŭ. Tut ŭžo achnuli nia tolki biełaruskija statystyki, ale nawat i sami Palaki pryznalisia, što „pierabarščyli". Dyk ciapier zrabili chitrej: kab nia było nijakich śladoŭ falšawańnia śpisu, prapuścili rubryku wierawyznańnia... Wiedama, pry takim paradku śpisywańnia „kancy schawany" i prawieryć rezultaty dawoli trudna.

Kali dačakajemsia akuratnaha i poŭnaha apublikawańnia rezultataŭ henaha śpisu ŭwa ŭsich wajawodztwach, dyk apublikujem jaho i my. A tymčasam niachaj našy čytačy prawiarajuć rezultaty śpisu na miescy i ab usim ważniejšym dajuć znać u našu redakcyju.

Z hazet.

Dobry prykład, ale dla kaho?

Abšarnickaje „Słowa" Nr. 94 padaje karocieńkuju zaciemku ab tym, što ŭ Uschodniaj Afrycy ŭ adnej škole wučacca dzieci až 12-ci narodnaściaŭ i škoła raźwiwajecca wielmi dobra. Znajučy nachiły „Słowa" da h. zw. utrakwistyčnych (= dwumoŭnych) školaŭ u našym krai treba z hetaj zaciemki razumieć, što „Słowo" chacieła-b, kab i ŭ nas nastali takija idealnyja adnosiny. Tolki ab adnym „Słowo" zabyłasia skazać, ci tam u Afrycy jość panujučaja nacyja, jakaja imkniecca pry pomačy škoły prawodzić swaju nacyjanalnuju palityku ci nie? Kali jość i tak nachił wynaradaŭlać słabiejšyja narody, to my nia wierym u praŭdziwaść hetaj zaciemki.

U Belhii wučni dźwioch roznych mowaŭ taksama wučacca ŭ adnej škole, tolki ŭ asobnych klasach dla kožnaj mowy, ab čym tak prychilna hawaryŭ 16.II. s. h. na pasiedžańni rehijanalnaha Kamitetu Nawahradzkaha wajawodztwa adzin z wydatnych dziejačoŭ modnaha tady rehijanalizmu, ale taksama musić zabyŭsia skazać ci tam, u Belhii, panujučaja nacyja imkniecca pry pomačy školy prawodzić swaju nacyjanalnuju palityku ci nie? Kali nie, to sapraŭdy „bahasłaŭlenyja tyja krai i školy tamašnija mohuć być prykładam dla polskich uradawych kruhoŭ.

A moža afrykanski sposab dla prawodžańnia aświety siarod roznarodcaŭ i lepšy čymsia śposab „našaha" utrakwizmu? Što-ž, dobraje treba i z Afryki zapazyčyć!

Z biełaruskaha žyćcia.

Z Biełarusi pad Polščaj.

Nabaženstwa j žałobnaja akademija z pryčyny 3-cich uhodkaŭ śmierci bieł. paeta *Kaz. Swajaka* (Ks. K. Stepowiča) ładzicca sioleta ŭ rodnych staronach niabožčyka, ŭ *Kluščanach*, Świancianskaha paw. u paniadziełak, dnia 6-ha traŭnia (maja) s. h. ŭ takim paradku: a 9-aj hadz. rana ŭ miajscowym kaściele — žałobnaje nabaženstwa. Zrazu paśla kaścioła adbudziecca ŭ Ludowym Domie (byŭšy špital) žałobnaja akademija. Uwachod, pakul chopić miejsca—*wolny*.

Na hetu ŭračystaść pryjeduć hości j z dalokich wakolic. Tymbolšym abawiazkam jość dla ŭsich z wakolicy bližejšaj, asabliwa tych, chto niabožčyka znali, a peŭna j mieli z im dačynieńnie, pryjści na ŭračystaść samym i inšych da hetaha zaachwocić. U rodnych staronach Wialikaha Syna našaj Ziamli jość šma tjahonych daŭžnikoŭ: chaj-ža kožny spłacić *doŭh* swoj ŭ naznačanym časie j miejscy prynamsia malitwaj.

Dla pryjaždžajučych na ŭračystaść z Wilni padajecca da wiedama, što adjezd u Kluščany naznačany na niadzielu 5-ha traŭnia ciahnikom, što adchodzić z Wilni da st. „Gieladnia" ŭ 11.50 hadz. ŭdzień. Bilet III-ej kl. tudy j nazad kaštuje kala 11-zł. Pawarot u Wilniu nastanie ŭ toj-ža paniadziełak dnia 6.V.s.h. ciahnikom z Gieladni ŭ 15.56 hadz. Pryjezd u Wilniu a 18.15 hadz. Dla tych haściej, što zapišucca zahadzia ŭ Centr. Ur. Bieł. Inst. Hasp. i Kultury (Wilnia, Zawalnaja 7-8) da dnia 30.IV. s. h. načleh i ŭsio inšaje — zapeŭnieny.

U interesie samych haściej jość ŭ čas zapisacca.

Wyjezd ks. W. Šutowiča. U minułym tydni wiedamy zmahar za sprawu biełaruskuju ks

24 1096

Wiktar Šutowič wyjechaŭ u Ameryku. Ksiondz Šutowič, jak wiedama, staŭsia achwiaraj nacyjanalistyčnaj polskaj palityki Wil. arcyb. Jałbžykoŭskaha: byŭ pazbaŭleny probaščaŭstwa ŭ Baradzieničach i apošnim časam pracawaŭ u polska-*mazurskaj* parachwii ŭ Trzciannach ŭ Biełastoččynie.

Arcyb. Jałbžykoŭski j Biełarusy. Ad 12 da 14-ha krasawika s. h. adbyŭsia ŭ Krakawie źjezd katalickaha sławianskaha studenstwa, kudy byli zaprošany j studenty-Biełarusy, choć ad učaści zmušany byli adračysia. Apošniaje stałasia dzieła taho, što wiedamy „pryjaciel" Biełarusoŭ, Wil. arcyb. Jałbžykoŭski dawiedaŭšysia ab tym, što ŭ henym źjeździe majuć brać učaście i studenty-Biełarusy, pačaŭ kampaniju nia tolki pracіŭ ich, ale j proci samoha źjezdu. Dajšło nat' da taho, što dziela stwaryŭšajsia sytuacyi u źjeździe nie mahli brać udzieŭ j pradstaŭniki ad polskaha katalickaha studenstwa U.S.B., bolšmienš pazbaŭlenaha nacyjanalistyčnaha čadu.

Charakternym dla arc-pa Jałbžykoŭskaha ŭ jaho adnosinach da Biełarusoŭ i biel. ruchu źjaŭlajecca j toje, što, jak dawiedywajemsia z wieryhodnych krynic, arcyb. Jałbžykoŭski, ŭ suwiazi z arhanizacyjaj źjezdu, „radziŭ" jahonym arhanizataram, kab Biełarusaŭ zaprašać na źjezd nie śpiašalisia, bo „ich wystąpienia na terenie międzynarodowym nie są obecnie jeszcze pożądane wobec tego, że ruch białoruski jeszcze się nie skrystalizował i niewiadomo jakie będą jego losy w przyszłości."

Dalšaj „kwietkaj" u bukiet dyplomacyjnych zdolnaściaŭ arc-pa Jałbžykoŭskaha jość jahonyja staran̓ni padšukańnia biel. pradstaŭnika na ŭspomnieny źjezd z kruhoŭ lojalnych da swajej palityčnaj dziejnaści j stojačych, naturalna, pa za miežami arhanizawanaha biel. studenstwa.

I mima ŭsiaho hetaha źjezd adnak adbyŭsia...

Ahulny schod Biel. Kooperatyŭnaha Banku ŭ Wilni. 21 krasawika h. h. adbyŭsia čarodny ahulny schod siabroŭ Wilenskaha Biełaruskaha Kooperatyŭnaha Banku. Zamiest wybyŭšych siabroŭ Nahladnaje Rady, hr. hr.: A. Trepki, U. Łukaševiča i K. Kruka na ich miesca wybrany: inž. A. Dylis, dr. M. Marcinčyk i S. Tataryn, a na kandydataŭ hr. h.: P. Piatkun, P. Kiziewič i J. Sakowič.

Biełaruskija Kooperatywy — siabrami Banku. U apošnija časy złažyli deklaracyi j zaličany siabrami Banku biełaruskija kaaperatywy: 1) u Wojstamie „Praca", 2) u Swisłačy „Praca", 3) u W.-Krakotcy „Dabrabyt", 4) u Šarkaŭščynie „Zorka", 5) u Simakowie „Swiet", 6) u M. Žuchawičach „Zmahańnie", 7) u Lucewičach „Nowaja Zara".

BIEŁARUSY Ŭ ČECHASŁAWAČČYNIE.

Biełarus — dochtaram medycyny. U minuŭšuju piatnicu 19 ha h. m. na českim uniwersytecie ŭ Prazie byŭ pramowany (publična abwieščany) na dochtara ŭsich lekarskich nawukaŭ (MUD-r.) biełaruski student nazwanaha uniwersytetu Fiodar Kłaŭsuć.

MUD r Kłaŭsuć—syn sielanina z Siniaŭskaj słabady ŭ Nawahradčynie, siaredniuju adukacyju atrymaŭ u Biełaruskaj himnazii ŭ Nawahradku i, jak sotni inšych biełaruskich synoŭ wioski, nia mohučy wučycca ŭ polskich wyšejšych škołach, —bo tudy Palaki na prymali— wyemihrawaŭ zahranicu, dzie i dapracawaŭsia da akademičnaj hodnaści dochtara medycyny.

Aprača fachowaj pracy D-r Kłaŭsuć braŭ čynnaje ŭčaście i ŭ biełaruskaj pracy hramadzkaj, wyrabiŭšy sabie na hetym poli apiniju čaławieka ćwiordych pierakanańniaŭ.

Žadajemo dalšaj pracy maładoha biel. dochtara jak najbolš paśpiechu, a pieradusim čakajemo jahonaha chutkaha pawarotu na baćkaŭščynu: ludziej tut *treba!*

Z niezaležnaj Litwy.

Anhielskim pradstaŭnikom dla marskich spraŭ u Litwie naznačany Kamandor Hawes.

Manahrafiju ab kniaziu Witaŭtu, u suwiazi z jahonym jubilejem, pryhataŭlaje da wydańnia hrupa historykaŭ.

Kaścioł Božaha Zhrobuŭstańnia ŭ Koŭnie budzie budawacca, jak pamiatnik adradžeńnia j zdabyćcia niezaležnaści Litoŭskaha Narodu. Kaścioł budzie padobny na adzin abraz lit. mastaka Čiurlonisa (z cyklu „Kazak"). Padobnaha tworu architektury jašče nidzie nia bywała. Unutranaja ornamentyka budzie wielmi aryhinalnaja. Prajektujucca dla kaścioła niazwyčajnyja arhany i siarebrany zwon. Kaścioł budzie stajać na wysokaj hary. Achwiary na hety kaścioł—pamiatnik adradžeńnia Litoŭskaha Narodu pływuć z usich staron.

Uradawaja dapamoha. U pałowie sakawika s. h. adbyŭsia hadawy źjezd siabraŭ ziamielnaj Pałaty. Ministar ziemlarobstwa Aleksa abhawarywaŭ ziemlarobskija sprawy, paświačajučy bolš uwahi na letašni nieŭradžaj u paŭnočnych pawietach Litwy. Ministr aznajmiŭ, što ŭradawaj zapamohi prasiła 47 tys. haspadaroŭ. Miascowyja kamitety pryznali zapamohi dla 45 tys. haspadaroŭ. Dziela taho, što ŭrad asyhnawaŭ na hetyja mety 14 miljonaŭ 500 tys. litoŭ, dyk na kožnuju haspadarku ŭ siarednim wypała 32 dalary. Takim čynam uradawaja zapamoha zaspakoiła patreby litoŭskich ziemlaroŭaŭ, katoryja dziakujučy hetamu zabiaśpiečyli istnawańnie swajo i swaich haspadarak.

Z dalšych wyjašnieńniaŭ akazałasia, što da rasparcelawańnia panskich dworaŭ u Litwie astałosia ŭžo tolki 40 tys. ha., a hruntaŭ niepadzielenych na chutary wiosak, jość jašče 1.300 tys. ha. Siaŭbu na pasiewy aŭsa, jačmieniu, harochu j bulby ŭrad litoŭski dastaŭlaje z paŭdniowych častak dziaržawy, a taksama častkowa prywozić i z zahranicy; heta adnak ničoha nia škodzić handlowamu bilansu.

Z Polšč‌y.

Kali budzie sklikany Sojm? Paśla wiedamaha artykułu marš. Piłsudzkaha niekatoryja polskija hazety zanializa pisaninaj ab tym ci Sojm budzie sklikany i kali. Śpiarša padawali, što sojm źbiarecca ŭ miesiacy traŭni, a ciapier padajuć, što ŭrad majecca sklikać pasiedžańnie Sojmu ŭ druhoj pałowie miesiaca červienia i budzie trywać ad 2 da 3 tydniaŭ. Na henaj sesii majucca być razhledžany nowyja skarbowahaspadarčyja ustawy i zakon ab samaŭradach.

Parlamant ci dyktatura." Prad swaim wyjezdam za hranicu byŭšy premjer Bartel u adnej hutarcy na temu „Parlamant ci dyktatura" wyjaśniŭ, što pastaŭlenych jamu konserwatyŭnymi časopisiami zakidaŭ u tym, što jon, jak premjer ministraŭ, byŭ byccam zanadta ŭstupčywy prad Sojmam, nie razumieje. B. premjer Bartel u swajej hutarcy padkreśliŭ, što Sojm žywie, pracuje i što jaho z pawierchu polskaha žyćcia nia dasca lohka adsunuć. Bartel uważaje, što adsunieńnie Sojmu nia jość sprawaj karysnaj.

U čyich rukach polski promysł? Zialezny promysł u Polšč‌y tolki ŭ 12 proc. znachodzicca ŭ rukach Palakaŭ. Rešta znachodzicca ŭ rukach niamieckich (48 proc.) francuskich (12 proc.) i českich (2 proc.). Niemcy swaju čaść bolš pradajuć čužyncam. Naprykład astatnim časam pradali hutu Bismarka. Łaŭra, Karaleŭskuju i Katawickuju Akcyjnuju Supałku, amerykanskaj firmie Harriman.

Toje samaje jość z wialikim cynkawym promysłam, jakoha $3/4$ znachodzicca ŭ čyžych rukach, pieradusim Amerykancaŭ i Čechaŭ.

U wuhlawym pramyśle Palaki majuć kala 15 proc., Niemcy 35 proc., Belhijcy i Amerykancy pa 20 proc. j inšyja 10 proc.

Ul. Kazłoŭščyk.

Biełaruskija narodnyja pieśni z Sakolskaha pawietu.

(Praciah, hladzi „B. Kr." Nr. 16).

11. Balić-ža mnie hałowańka.

(Melodyja, jak „Płyńcie, płyńcie, biełу husi" Nr. 3)

Balić-ža mnie hałowańka;
niekamu zwiazaci;
pasłała-by pa miłoho:
niekaho pasłaci.
Oj zawiažu ja hałowańku
jadwabnym płatočkam,
oj pašlu ja da miłaho
siwym hałubočkam.
Laci, laci, hałubočku,
nihdzie nie spyniajsia;
jak zalaciš da miłoho
nizieńko kłaniajsia.
A maje-ž wy, mamuleńku,
sakoł prylataja!
dawaj, dońku, prynadańku,
nichaj prywykaja.
A maje-ž wy, mamuleńku,
jak prynadu daci?
ściali paściel bialusieńku,
nichaj laža spaci.
Ja pasłała paściel biełu:
jon nie kładawicca,
da j za maje biełу ručki
abieruč dzieržycca.

12. Čom ty, Saławiejku.

Čom ty, Saławiejku,
rano nie śpiewaješ,
musić, saławiejku,
hołasu nie maješ?
A kab ja mieŭ hołas,
to by ja śpiewaŭ-by,
kab ja mieŭ dzieŭčynu,
to ni biadawaŭ by......
Išle my harami,
išle my dałami,
napatkali dziaŭčat
z čornymi brywami.
Adna była Hanka,
druha Maryjanka,
a treciaj nie skažu,
bo maja kachanka.

13. Latała ziaziulka.

(Melodyja, jak „Čom ty saławiejku" Nr. 12)

Latała ziaziulka
praz sadok kujučy;
zapłakaŭ Jasiulko
ad dzieŭčyny jdučy.
Pryjšoŭ jon da domu
ni kazaŭ nikomu,
kładawiŭsia spaci,
kab ničuli ŭ chaci.
Pryjšoŭ jaho ojciec,
staŭ jaho budzici:
ŭstawaj, synie Janie,
my pojdziem kasici.
Ni budu ŭstawaci,
ni pajdu kasici,
bo ja ni zdužaju
kosańki nasici.
Pryjšoŭ jaho bracik,
staŭ jaho budzici:
ŭstawaj bracie, Janie,
my pojdziem haraci.
Ni budu ŭstawaci,
ni pajdu haraci,
bo ja ni zdužaju
na wołki hukaci.
Pryšła jaho maci,
stała karawaci:
było, Jasiuleńku,
troch razam ni znaci.
Adna palubiła,
chustańku wymyła,
druha lubała,
kaŭnier prasawała.
Trecia hałubiła,
anieł hawaryła;
jak-ža moh ni znaci
i nie pakachaci.

14. Zialon barwinočak.

Zialon barwinočak
pa boru pasłaŭsia,
a moj miły z Ukrainy
praz ludzi kłaniaŭsia.
Što pa barwinočku:
ni jahad, ni ćwietu
što mnie pa tych pakłonačkach,
kali jaho nietu.
Miaciona hułańka:
ni mnie jeju chadzić;
charošyja kawalery:
ni mnie ich lubić.
Adnaho lubiła,
taho pazabyła;
katoraho ja ni znała,
z tym da ślubu stała.
Ślubie, ty moj ślubie,
maje ślubawanie!
jakoje-ž mnie budzie
z miłym rozmaŭlanie.
Takoje-ž mnie budzie
z miłym rozmaŭlanie,
razmowa takaja:
dzień dobry, lichaja.

15. Učora była subotańka.

Učora była subotańka,
a dzisiaj nidziela,

Z ukrainskaha žyćcia.

Pierajmienawańnie „Miaščanskaj Kasy“ na „Ukrainski Kooperatyŭny Bank“. Dnia 14 h. m. u Stanisławowie adbyŭsia ahulny schod siabroŭ „Miaščanskaj Kasy“, na jakim „M. K.“ pierajmienawana na „Ukrainski Kooperatyŭny Bank“ i źmienieny statut.

„M. K.“, ciapier „Ukrainski Koop. Bank“, maje 1376 siabroŭ z uniesienymi pajami na sumu 38.373 zł. i 40 hr. Ahulny schod pryniaŭ prapazycyju Dyrekcyi Banku ŭ sprawie raździaleńnia čystaha dachodu ŭ sumie 2.600 zł. na dabradziejnyja i kulturnyja mety pamiž adpawiednymi arhanizacyjami.

Wučycielskaja bursa. Stanisławoŭski Akružny Addziel samapomačy ŭkrainskich wučycialoŭ pastanawiŭ pabudawać dom dla dziaciej wučycialoŭ. Henaja arhanizacyja ŭžo maje na hetuju sprawu 1207.70 zł., a na schodzie 1 h. m. pastanoŭlena apadatkawacca pa 100 zł. u miesiac.

Z zahranicy.

Try ważnyja palityčnyja narady.

I.

U **Paryžy** (Francyja) užo treci miesiac zasiadaje h. zw. reparacyjnaja kamisija, jakaja maje za zadaču aznačyć, jakuju sumu wajennaha adškadawańnia, u jakim časie j jakim sposabam maje Niamieččyna wypłacić pieramožcam u suświetnaj wajnie. Henaja kamisija maje wielmi ciažkuju zadaču, bo z sprawaj wajennaha adškadawańnia ciesna źwiazana sprawa wajennych daŭhoŭ samych-ža pieramožcaŭ. Niekatoryja dziaržawy zhadžajucca na źmianšeńnie wajennaha adškadawańnia, płačanaha im Niamieččynaj, ale z warunkam, što j daŭhi, jakija jany sami pawinny płacić, buduć proporcyjanalna da hetaha taksama źmienšany. Pradstaŭniki Niamieččyny ŭznoŭ kažuć, što kab Niamieččyna mahła płacić adškadawańni, musić mieć prynamsia pradwajennyja warunki wyrabu, h. zn. žadajuć zwarotu sabie choć čaści taho, što im zabrała wajna: Horny Šlonsk, Pamorje, zamorskija kolonii. Hetkija-ž wymohi kasujuć Wersalski traktat, katoraha ŭsimi siłami trymajucca pieramožcy. Dyk pry takich warunkach i niadziŭna, što reparacyjnyja pierahawory tak pawoli adbywajucca i tak zabłutywajucca. Jaki ich budzie kaniec, skazać ciapier trudna.

II.

U **Ženewie** (Šwajcaryja) ciapier sabrałasia pryhatawaŭčaja kamisija dziela abmiežawańnia ahulnaha zbrajeńnia. Dahetul usie hutarki ab hetym astawalisia hutarkami, a zamiest razbroiwacca ŭsie jakmaha tolki zbroilisia, traciačy na heta ciažka zapracawany hroš. Što praŭda, hetaja sprawa ahulnaha razbrajeńnia nia jość tak i lohkaj. Nasampierš treba załahodzić usie tyja pryčyny, jakija mohuć wyklikać wajnu, a pieradusim zdawolić słušnyja damahańni prawoŭ dla nacyjanalnych mienšaściaŭ. Tady i razbrajeńnie pašło-b lohka. Ale palityki — pany sučasnaha mižnarodnaha pałažeńnia, nia šukajučy sposabu sprawiadliwaha mižnarodnaha sužyćcia, hutarać adrazu ab razbrajeńni i... sami zbrojacca nawypieradki. Ničoha dziŭnaha, što razbrajeńnie pry takich umowach nie pasuwajecca ani krychu ŭpierad.

III.

U **Londanie** (Anhlija) 28 h. m. źbiarecca h. zw. Kamitet Troch i maje razhledzić dakładna sprawu nacyjanalnych mienšaściaŭ, dziela sprawazdačy na najbliźejšaj sesii Lihi Narodaŭ.

Hazety padajuć, što heny Kamitet Troch atrymaŭ užo piatnaccać memoryjałaŭ ad roznych dziaržawaŭ, roznych pohladaŭ u hetaj sprawie. Nie ad reču budzie zaznačyć, što dziaržawy — h. zw. Małoj Antanty, (Čechasławačyna, Juhasławija i Rumynija), Polšča i Hrecyja wysłali adnazhodnyja memoryjały, *u jakich pratestujuć praciŭ jakobakolwieč pašyreńnia traktatu ŭ sprawie zabieśpiačeńnia prawoŭ nacyjanalnym mienšaściam.* Kali pryniać pad uwahu, *što hetyja samyja narody, što siańnia tak pratestujuć suproć pašyreńnia prawoŭ nac. mienšaściaŭ, da niadaŭna sami pieražywali ŭsie žudaści čužoj niawoli, dyk ichniaje siańniašniaje stanowišča ŭ hetaj sprawie pradstaŭlajecca wielmi mnohamoŭna i hawora samo za siabie.*

U **Anhlii** ŭ kancy m-ca traŭnia s. h. adbuducca wybary ŭ parlament, jakimi zacikaŭleny ŭwieś świet, bo Anhlija maje wialikarnyja ŭpływy na mižnarodnuju palityku. Ciapier tam stajać pry ŭładzie konserwatysty, jakija i na dalej chacieli-b być panami pałažeńnia j tamu wiaduć zajadłuju wybarnuju ahitacyju. Praciŭ ich wystupajuć z niamienšaj siłaj i zaŭziataściaj dźwie hałoŭnyja partyi — laburysty (socyjalisty) i liberały. Laburysty, jakija ŭ papiaredniaj kadencyi parlamentu byli zdabyŭšy bolšaść i ichny prawadyr Makdonald byŭ šefam uradu, ciapier wielmi ŭzmacawalisia j spadziajucca ŭznoŭ pryjści da ŭłady. Z wybarnych hasłaŭ laburystaŭ treba adznačyć: — likwidacyju pašlawajennych bałačak palityčnych i zwarot Niamieččynie Nadrenii, šyrejšaj swabody dla Indyi i Ehiptu.

U **S.S.R.R.** balšawiki wydali nowy praciŭrelihijny dekret, pawodle jakoha Carkwa (Kaściol) nia maje prawa wiaści kulturnaj pracy i mieć haspadarčyja arhanizacyi. Dekret ahraničaje prawy da budawańnia nowych światyniaŭ. Duchoŭniki nia majuć prawa wykonywać relihijnych abradaŭ za hranicaj swajej parachwii. Hazety padajuć, što balšawickija ŭłady ŭ najbližejšych dniach majucca začynić słaŭny, najbolšy ŭ Rasiei Bohajaŭlenski manastyr (kłaštar) i pamiaścić u im historyčny muzej.

Balšawiki zmahajucca z relihijaj, a z imi zmahajucca hałodnyja ludzi: u wakolicach Władikaŭkazu źjawiŭsia addziel paŭstancaŭ, jaki napadaje na balšawickija ŭradawyja ŭstanowy i zabiwaje komunistaŭ. Paŭstancy ŭwajšli ŭ stalicu Władikaŭkazu, dzie ŭ praciahu adnaho dnia źniščyli niamała balšawickich uradawych ustanowaŭ i zabili bolš dziesiatka komunistaŭ.

U Kronštacie azbrojenyja napaśniki napali na wajskowuju kasu i zabrali 200 tysiač rubloŭ.

Z kraju.

Pieraściaroha. Sielanin z wioski Naliboki, kala Iwienca, niechta Adamowič znašoŭ na poli harmatni naboj i prynios jaho da chaty. U chacie Adamowič pačaŭ hety naboj raźbirać, u wyniku čaho nastaŭ wybuch, jaki zabiŭ Adamowiča na miejscy. Žonka jaho Emilja znachodziłasia ŭ tojčas kala humna, była raniena askołkami taksama i praz niejki čas pamiarła.

Pažary. 24 h. m. u w. Tałočki Zabłackaj hm. Lidzkaha paw. wybuch pažar, u wyniku čaho zhareła 29 haspadarskich zabudawańniaŭ. Pažar paŭstaŭ dziela nieaściarožnaha abychodžańnia z ahniom. Straty wynosiać kala 200 tysiač złotych.

—U wyniku nieaściarožnaha abychodžańnie z ahniom ŭ humnie Wojtkuna ŭ w. Wikancy, Radunskaje hm. zaharełasia humno, ad jakoha ahoń razyšoŭsia i spaliŭ jašče 4 humny. Straty abličajuć na 8.000 zł.

—Unočy 19 h. m. u kalonji Turja, Ščučynskaha paw. niechta padpaliŭ zabudawańni Br. Kieśynskaha. Straty abličajucca na 4.000 zł.

Pawodka ŭ Staŭpieckim pawiecie. U Staŭpieckim paw. reki Nioman, Suła i Uša tak padnialisia, što zalili pala 5 wiosak. U samych Staŭpcoch wada padniałasia tak, što 9 siem'jaŭ pawinny byli wyniaścisie z swaich chat.

„Nie pakidajcie mowy našaj bielaruskaj, kab nia umierli“...

čamu-ž ŭ cibie, Jasiuleńku *)
saročka ni bieła?
Oj ni bieła, oj ni bieła
dziwiata nidziela;
matka stara, siostra mała
i saročka ni bieła.
Oj wyjdu ja na hulanku,
stanu na hrudočku,
oj wymyju, wyprasuju
ja swaju saročku.
Oj wymyju, wyprasuju,
daj ŭ skryniu schawaju,
nichaj toje ludzi znajuć,
što žonki ni maju.

16. Pa sadu chadžu.

(Melodyja jak „Na poli wierba“ Nr. 5)

Pa sadu chadžu,
winahrad sadžu,
a ja ŭ cibie, mamuleńku *)
nižanat chadžu.
Ci ja nie daju,
ci ja baraniu?
waźmi, synku Jasiuleńku,
udawe dačku.
Udawe dačka
ni maja raŭnia:
jana chodzić pa sadočku
tak, jak kraleŭna.
Ani z jeju stać,
ani razmaŭlać,
rano ŭstaŭšy, šapku źniaŭšy
dzień dobry joj dać.
chodzić pa sieniach
chustka ŭ kišeni,
čakaj, čakaj, Jasiuleńku,
choć da jasieni.

*) Apošnija dwa radki skroź paŭtarajucca

Dzień dobry, pani,
što chodziš z nami.
Usie twaje majentnaści
wianok ruciany
A jaki-ž ty pan,
što ja čakać mam;
usie twaje majentnaści
— zielony župan

„Jurja“.

Hadoŭ tamu 20, u niekatorych miascoch kala Miednik, Wil. — Trockaha paw. byŭ taki zwyčaj: — „miž Jurjam“ (ad 23-ha krasawika pa nowamu kalendaru, da 23-ha krasawika — pa staromu, 23 dzieŭki z chłopcami abchodzili „Jurjawyja wiačary“. Wiečaram, pa zachodzie sonca źbiralisia jany na najbolšaju haru ŭ wioscy ci paza wioskaj i piajali woś hetyja pieśni:

Jurka baćka kliča:
padaj, synku, klučy,
ziamlu admykać,
rasu wypuskać.
Na ciopłaje leta,
na bujnaje žyta,
zyspadu haranistaje,
źwierchu kałasistaje.

Byŭ ŭ Jurki dziŭny koń,
na stajency ni ŭstoja;
wywiadzie paić, nia złowia;
kapytom ziamlu razkroje,
chwastom ziamlu padmiacie,
hryŭkaj nieba padapre,
wuškami wajnu pačuje,
wačmi hwiazdy paliče.

Byŭ ŭ Jurki dziŭny koń,
złacieŭ z hary až ŭ doł,
raźbiŭ kamiń kapytom.
Jak ŭ kaminia ahnia niet,
tak u chłapcoŭ praŭdy niet.
Byŭ ŭ Jurki dziŭny koń
raźbiŭ harech kapytom.
Jak ŭ harecha jadro jość,
tak ŭ dziewak praŭda jość.

Jak pačynaje kukawać ziaziulka, piajuć hetak:

„Ziaziulka“

Da ni kukuj ziaziula rabaja;
da ni kukuj, što nočka małaja.
Da ni kukuj ziaziula ptaška;
da ni kukuj, što biaz maci ciažka.
Da ni kukuj ziaziula ŭnočy;
bo wykališ na laščynu wočy.
Da jak-ža mnie ni kukawaci:
mieŭšy dzietak, niama z kim ščabiataci
Prylacieła siwičuńka z łuhu,
padmowiła dzietkaŭ na prysłuhu.
Bolšyje samy palacieli,
mienšyje tut pasiracieli.

Zapisaŭ ad starych ludziej Al. Waškowič.
Miedniki.

WYJŠŁA Z DRUKU

„Студэнская Думка“

Časopiś Biełaruskaha Studenstwa

Nr. 1 (11) źmiest duža cikawy i bahaty. Cana n-ru 1 zł.
Kupić i wypisać možna:
Wilnia, Ludwisarskaja 1, Biel. Druk. Im. Fr. Skaryny,
a tak-ža ŭwa ŭsich Biełaruskich Kniharniach.

Ab haspadarcy.

(„v" čytajecca jak „w").

U pole.

Jak na arataha, tak i na skacinu čakaje sioleta ŭ poli *spoźnienaja viasna*. Dasca heta ŭ znaki asabliva ziemlarobu, jaki za hety čas, pakul u pole nia jdzie, musić być hatoŭ z usimi pracami kala chaty i pierad usim pryviaści ŭ paradak haspadarčuju snaść. Spoźnienaja viasna budzie vymahać sioleta *skaročanaj* pracy ŭ poli, nia budzie času na doŭhaje kałupańnie ralli: *čymchutčej razbaranavać pole* i sieić. Jak niaščasny sioleta toj, chto pakinuŭ na zimu pole nieŭzaranym!

Pierš čym na poli-ralli jšče čakaje ziemlaroba praca na sienažaciach. Tak, na sienažaciach! Bo i *sienažaci*, kali majuć davać karyść, *patrabujuć dahladu*! Nia šmat: kali vierchni płast (dziarno) užo admierz, a spod jašče ćviordy, treba sienažać vybaranavać zialeznaj baranoj. Vymahajuć hetaha asabliva sienažaci zarosšyja mocham, jaki treba vybaranavać. Moch z sienažaci samym tolki vybaranavańniem adnak tryvała vyhubić nielha: moch budzie raści na sienažaci datul, pakul jany buduć zakvasšyja. A kab sienažać „adkvasić", treba pad dziarno ŭpuścić patrebnaje množstva pavietra. Robicca heta vos tak: sienažać pierš-najpierš zbaranujecca zialeznaj baranoj (pa mahčymaści adumysłovaj sienažatniaj baranoj) i vybaranujecca moch. A paśla ŭžo prychodzicca užyć adumysłovych nažoŭ, jakija ŭkładajucca zamiest spružynovych łapaŭ u spružynovyja kultyvatary. Hetymi nažami dziarno sienažaci papierarazajecca (ale nie papieravaračyvajecca) i ŭspod dastaniecca dość pavietra, jakoje i adkvašyvaje sienažać, a tym samym i hubić na jej moch.

U pole ŭžo chutka pojdzie, ci lepš, zmušana budzie pajści i skacina. Nia šmat tam jana znojdzie jšče pažyvy. Ale kali-b hetaje pažyvy (pašy) było užo na paśbiščy i dosyć, dyk usio-ž nielha pakidać skaciny *zrazu* na samym tolki paśbiščy. Pierachod z zimovaha karmleńnia na zialonaje (i naadvarot) musić być stupianiovy, bo ŭ žałudku i celym traŭlačym trakcie žyvioły nia moža zrazu vyrablacca patrebnaje množstva sokaŭ adpaviadajučych novamu kormu i tamu nastajuć pry raptoŭnym pierachodzie roznyja zabureńni ŭ traŭlačym trakcie: zatrymańnie, niastraŭnaść, volnaść i h. d. Kab hetaha na viasnu ŭniknuć, treba zaŭsiody žyviołu pierad vyhanieńniem na pastu trošku nakarmić u chlavie ŭžo, a z pasty pryhnaŭšy, — taksama. Hetak bolš-mienš praz dva tydni: ručacca možna tady amal, što chvarobnyja źjaviščy nie nastupiać.

— Vyhnaŭšy žyviołu ŭ pole treba abaviazkova chlavy abčyścić z usiakaha brudu, pavučyńnia j inš. a ścieny *pabialić vapnaj*.

Nie zaciahivać z prypuskańniem da karoŭ buhajoŭ. Z vybaram hetych apošnich *nie brašyć niawybrednaściu*: dobry buhaj, heta najlepšy, najtaniejšy i tamu najchutčejšy sposab padniaćcia małočnaści našych karoŭ.

Inž. Ad. Klimovič.

Usiačyna.

Achwiary balšawizmu. Pawodle abličeńniaŭ anhlijskaha ministra finansaŭ Čerčyla, balšawicki ŭrad u S.S.R.R, za čas swajho panawańnia da hetaha času rasstralaŭ: 28 biskupaŭ, 1.219 ksiandzoŭ i świaščeńnikaŭ, 6.000 prafesaraŭ i wučycialoŭ, 9.000 dachtaroŭ, 2.950 artystaŭ, 54.000 aficeraŭ 70.000 ahientaŭ palicyjnych, 139.000 rabotnikaŭ, 260.000 žaŭnieraŭ, 355.000 hramadzian z intelehienskaje sfery i 815,000 sialan. Razam 1.712.197 duš.

Wialiki ŭrahan (silny wichor) u Japonii. 22 h. m. u Japonii byŭ wialiki ŭrahan, jaki narabiŭ wialikija straty. Utapiłasia niekalki rybackich łodak i inšych. Najbolej škody narabiŭ urahan na paŭnočna-zachodnim pabiarežžy, dzie było 8 zabitych i 76 ranienych. U adnej miajscowaści ŭrahan razburyŭ niekalkisot damoŭ, 3 tysiačy damoŭ pawažna paciarpieli. Taksama prapała 2 hidraplany z 4-ma lotčykami.

Znajšli zołata. U wakolicy Manilli, na Filipinskich wastrawoch, rabotniki kapajučysia natrapili na miejsca, u jakim na prastory 3-ch klm. znachodzicca zołata. Wartaść hetaha znajdzienaha zołata abličajuć na 20 milijonaŭ dalaraŭ.

— Taksama adzin amerykanski fermer u Munhesonie (Ontario) pracujučy na swajej ziamli znajšoŭ na poli čystaje zołata i pradaŭ swajo prawa da jaho za 12 tysiač anhielskich funtaŭ (kala 518.000 zł.). Kab heta naš sielanin, dzie na poli znašoŭ taki „kawałačak".

I tam lubiać hrošy. „Sawieckaja Biełaruś" padaje, što ŭ praciahu m. hodu ŭ kooperatywach, jakija znachodziacca ŭ B.S.R.R., wykryta bolej jak 1.000 defraŭdacyjaŭ, (patajemnaha akradańnia) na sumu 266.000 rubloŭ.

U paraŭnańni z pazaletašnim hodam lik defraŭdacyjaŭ padwoiŭsia.

Jak wajujuć z relihijaj. Jak padaje maskoŭskaja presa ŭ praciahu 1928 h. sawieckija ŭłady začynili 8.354 prawasłaŭnych cerkwaŭ i katalickich kaściołaŭ, 38 klaštaraŭ, 59 synahoh, 38 mečetaŭ, 43 inšych światyń. U praciahu hetaha hodu majuć jašče začynić 250 Kaściołaŭ.

Jak pracujuć na karyść „Ojczyzny". Hazeta „Polska Ludowa" Nr. 10 padaje wiestku, što ŭ Wilni aryštawali ¦j pasadzili na Łukiški haspadarčaha referenta Dyrekcyi Lasoŭ u Wilnie J. Langhammera za nadužyćci ŭ nazwanaj dyrekcyi. U źwiazku z hetym zroblena śledztwa prociŭ adnaho wyžšaha ŭradoŭca Dyrekcyi dziaržaŭnych lasoŭ. Pawodle padličeńniaŭ, lasnyja kupcy ašukali dziaržaŭny skarb blizka na 50 miljonaŭ złotych.

Kraj miljaneraŭ. U Wuhryi, pawodle apošniaj administracyjnaj statystyki, naličywajecca 412 miljaneraŭ.

DA NAS PIŠUĆ.

BŁAHA ŽYWIECCA.

Ikaźń, Brasłaŭskaha paw. Jak wiedama ŭrad pryznaŭ zapamohu dla paciarpieŭšych ad nieŭradžaju. Tak jano i jość, jak pisałasia ŭ „B. Krynicy", što biez dapamohi šyrejšaj z boku zamažniejšaha hramadzianstwa, uradawaja dapamoha jość jak-by kaplaj wady dla žadajučaha pić. Z boku zamažniejšaha hramadzianstwa naša hmina zapamohi nie atrymała i pryšłosia dzialić pamiž nieščaśliwymi tolki zapamohu ŭradawuju. Dawać treba šmat kamu, a niama z čaho. Ciapier henuju zapamohu raździalaje hminnaja Rada tak, jak razumieje, h. zn. kamu dać, kamu nie, kamu bolš i kamu mienš. Naša hminnaja Rada składajecca z zamažniejšych sialan i šlachtunoŭ, dyk ciapier tyja, katoryja hetaj zapamohi nie dastali, abo tyja, katoryja dastali mienš—narakajuć na Radu. Mnie zdajecca, što henaje narakańnie jość biezpadstaŭnaje, bo hetuju-ž Radu wybirali i tyja samyja, katoryja ciapier na jaje narakajuć. Dyk henaje narakańnie jość narakańniem na samych siabie: jakuju Radu wybrali, takuju j majem. Heta adno. A druhoje, dyk i dzialić tam nia wielmi šmat čaho jość na taki lik patrabujučych hetaj zapamohi. Wina tut nas samych, što my jak bywajuć wybary ci ŭ hminnuju Radu ci kudy jnakš, kažam—„niachaj sabie wybirajuć, abojdziecca biez mianie", što našaje sialanstwa, ahułam biaruču, susim nie sarhanizawanaje. Kab našy sialanie ŭwa ŭsim krai byli sarhanizawany, dyk i z dapamohaj było-b lahčej, bo braty sialanie z Lidčyny pryśli-b z dapamohaj swaim bratom u Brasłaŭščynie. Tolki praz arhanizacyju my možam parawić swoj los. Krawiec.

JAK NIEURADŽAJ, DYK I DARAHOULA.

Arechaŭka, Jodzkaj hm., Brasłaŭskaha paw. Minuły hod dla našaj staronki byŭ wielmi nieŭradžajny. Na poli ničoha nie ŭradziła. Žyćcio praz usiu zimu było strašnaje, a ciapier dyk i jašče horš. Treba sieić, a tut niedachwat nasieńnia. Ciapła niama, a tut i pošaru dla žywioliny niama. Našy sialanie ŭžo i strechi pazdymali na korm dla skaciny. Kupić pošaru amal što niama dzie, kali dzie i jość, dyk trudna dakupicca. Adzin pud bałotnaha siena kaštuje 3 zł., a zarabotkaŭ niama nijakich, dyk niama za što i kuplać. Ciažki hety hod dla na-šych wiosak i jak my pratrywajem da ciapła, tolki adzin Boh heta znaje. P.

HAREŁKA WIALIKI WORAH LUDZTWA.

W. Huta, Lidzkaha paw. Usich pryčyn našych biedaŭ i abličyć nielha, ale najčasciejšaj amal budzie harełka. Pa ludziach, jak čuwać, wyhaniajuć užo heta, sapraŭdy, „praklonnaje zielle" z užytku dziennaha, ale kala nas, dyk niejak hetaha niačuwacca. I tamu zdarajucca ŭ nas rečy sumnyja. Anahdaj u čaćwier 7-ha sakawika s. h. u Dziawieniškach harełka dawiała ludziej prosta da torby. Ludzi z Huty: J. W. i S. H. dy z Mažuloŭ B. M. i niejki S. ŭsio „handlawali" kaniami i... pili baryšy. Hetyja baryšy končylisia tym, što W. apynuŭsia na pastarunku, jahonaja žonka z dziaćmi — biaz chleba,a celaja sprawa pašła ŭ sud. Jaki budzie prysud, pabačam. Ale lepš było-b, kab nia było ani harełki, ani ŭsiaje hetaje biady, što z saboj prynosić. Tamu proč z harełkaj! Niedaloki.

POLSKAJA ŠKOŁA NA BIEŁARUSI J NAWUČAŃNIE U JOJ PRAWASŁAUNAJ RELIHII.

Z Nieświskaha paw. Karyść dla Biełarusoŭ z polskaj škoły ŭ nas šyroka i dobra wiedama. Ja tut chaču strymacca tolki ab nawučańni relihii prawasłaŭnych dzietak u hetych škołach.

Usie padručniki ŭ polskich škołach drukawanyja, wiedama-ž, łacinskimi litarami, a wučyciale haworać z dziaćmi tolki papolsku. Dzieci-ž miž saboj i ŭsiudama, naturalna, haworać pabiełarusku. Ale woś prychodzić u školu zakonawučyciel, prawasłaŭny świaščeńnik — baciuška j prynosić z saboj rasiejskija ci slawianskija, padručniki Ciemnawierawa, Waskresienskaha, Čelcowa j inš. I zahadywaje wučyciel Praŭdy Božaj kuplać hetyja padručniki i wučycca z ich paznawać Boha j Jaho światy Zakon. Dzicia ani hetych litaraŭ, ani čužych słoŭ nie razumieje, a baciuška ŭ padručniku nohciem zarysuje i prykaža: „Смотрите, дѣти, вa слѣдующій понедѣльник обязательно и твёрдо выучить — отсюда и досюда."

Płača biednaje dzicia hledziačy na knižku i składajučy z litaraŭ niezrozumiełyja słowy, niawiedajučy, čamu jamu niamožna prynamsia da Boha hawaryć u rodnaj mowie biełaruskaj, taksama, jak jano hawora da swaich baćkoŭ.

Druhi abrazok: zachodzicca da mianie dzied—sielanin z susiedniaj wioski i prosić biełaruskaj ci rasiejskaj azbuki (hraždanki). „Na što?" —pytaju. — „Maja ŭnučka chodzić u školu, dyk joj treba". — „Jana-ž wučycca ŭ polskaj škole, a tam hetaja azbuka nia užywajecca?" „Ale nie, ja sam doma budu pamahać unučcy wučycca Zakonu Božaha, bo jana nia ŭmieje čytać hraždanki, a ja trochu razumieju hramatu". Azbuka našłasia. Dzied z unučkaj ułažyli kluč-azbuku, nadpisujučy nad litarami hraždanki adpawiednyja litary łacinskija. Pačałasia nowaja praca i ŭnučka pačała čytać malitwu pierad pryčaščeńniem, naciskajučy papolsku pieršyja składy...

Ajcy duchounyja! Wy bačacie hetu nienarmalnaść i možacie jaje naprawić. Kali-ž heta zrobicie? Kali biełaruskaje dzicia budzie mahčy nawučycca malitwaŭ pabiełarusku? Kali prawasłaŭnyja świaščeńniki pačnuć tak prynamsia aktyŭna pracawać na nacyjanalnym poli, jak pracujuć biełaruskija ksiandzy, jakija majuć niezraŭnana bolšyja trudnašci ŭ swajej pracy?

Najwyšejšaja para, bo j staryja j małyja ŭžo prosta dzičejuć. Nieświežanin.

Z Wilni.

Biezraboćcie. Pawodle apošnich abličeńniaŭ u Wilni znachodzicca 4.500 biezrabotnych.

Pajezdku ŭ Rym maniacca zrabić Wilenskija Litoŭcy. Pajezdka budzie ciahnucca kala 2-ch tydniaŭ. Aprača Rymu, ekskursanty dumajuć adwiedać Miłan, Wenecyju i inšyja značniejšyja harady.

Nowy Urad Litoŭskaha Nawukowaha T-wa. byŭ wybrany na ahulnym hadawym schodzie ŭ składzie: staršynia — M. Šikšnys. I. wice-staršynia — Br. Untulis, II. wice-staršynia — J. Šłapelis, skarbnik — D. Alsejka, bibliotekar — P. Karazija, sekretar — St. Matijošajtis, siabra biaz specyjalnaj funkcyi — ks. šamb. A. Wiskant.

DA NAŠYCH PADPIŠČYKAU.

Naša redakcyja atrymoŭwaje skarhi ad padpiščykaŭ i čytačoŭ „B. Krynicy", što mnohija z ich nie atrymoŭwujuć našaj hazety. Hetym pawiedamlajem, što redakcyja wysyłaje hazetu ŭsim padpiščykam akuratna. Dziela hetaha źwiartajciesia na poštu, trebujcie tam karty prenumeraty i składajcie na pošcie paštowyja reklamacyi. Takim sposab znojdziecca winoŭnik i hazeta pačnie prychodzić akuratna. ADMINISTRACYJA.

Naša pošta.

M. D. Z korespondencyjaŭ Wašych nia možam skarystać. Pišycie ab sprawach majučych niejkuju hramadzkuju wartaść.

Rubašku. — Adres „Sachi" taki: Wilno, Wilenskaja 8, „Awadnia", Wilno, Wialikaja 3-10.

Lachowiču. — Korespondencyju Wašu atrymali, paprawiŭšy moža i źmieścim. „Kutok śmiechu" Waš padobny badaj chutčej da płaču.

Obolewiču. — Na Wašu prośbu hazetu pasyłajem.

Dwareckamu. — Hazetu Wam pasyłajem praz uwieś čas.

Tuŭkunu.— Praŭnyja parady dajem.

Hutaru.— Korespondencyju źmieścim u nastupnym numary.

Marozu. — List Waš atrymali, z prośbaj Wašaj zhadžajemsia.

Nowasielskamu. — Wieršy Wašy nie padchodziać. Pišecie lepš ab tym, što ŭ Was čuwać.

Haroščy. — Ab Wašaj chwarobie moža paradzić tolki uniwersyteckaja klinika wušnych chwarobaŭ, dyk tudy i źwiarnieciesia.

Redaktar Jan Paźniak. Bieł. Druk. im Fr. Skaryny. Wilnia, Ludwisarskaja 1 Wydawiec Albin Stepowič.